Achtergrond
Een achtergrondartikel belicht één of meer van de diverse invalshoeken van het coachen.
Relevante informatie over coaching en daaraan gerelateerde onderwerpen wordt toegankelijk en begrijpelijk op een rijtje gezet vanuit een terughoudende en neutrale positie.

Frank Rekers

Tjerk Bogtstra: "HET DELEN

ACHTERGROND

28-31_a_interview Tjerk Bogtstra28 28 06-06-2007 11:35:47

VAN PLEZIER EN VERDRIET DRIJFT ME”

Tjerk Bogtstra (40) was tot voor kort captain van het Nederlands Daviscupteam. In 2001 werd hij teamcaptain, dit na aandringen van de tennissers. In datzelfde jaar kwam hij met het team tot de halve finale. Samen met Paul Haarhuis is hij 2 keer Nederlands dubbelkampioen geweest (in 1989 en 1990). Van 1995 tot 2000 was Tjerk Bogtstra individueel coach van Jan Siemerink. Momenteel werkt hij als sponsor- en relatiemanager bij PON en houdt hij regelmatig lezingen. Daarin legt hij de parallel tussen tennis en het bedrijfsleven. Samen kijken we terug op zijn tijd als tenniscoach.

Tjerk Bogtstra is een mensenmens. Hij praat op een natuurlijke en ongedwongen manier en er is direct een prettige en vriendschappelijke sfeer. Wat me fascineert is hoe deze toegankelijke man, die ogenschijnlijk zacht lijkt over te komen, zoveel resultaat kan boeken en uit tennissers het beste weet te halen.

Kenmerkend voor mij is dat ik met verschillende persoonlijkheden kan omgaan

Wat is voor jouw coaching?

“Naast het technische en tactische is bij tennis ook het fysieke en het mentale aspect belangrijk. Het gaat erom hoe je omgaat met mensen en hoe je met elkaar bepaalde doelen probeert te bereiken. Ik vind het ook belangrijk dat je bepaalde doelen neerzet. Dat je weet waar je met elkaar naar toe wilt. Mijn doelstelling moet daarbij overeenkomen met de doelstelling van de ander. Communicatie is heel belangrijk. Voor mij is dat niet alleen maar praten, maar juist vragen stellen. Coaching is voor mij luisteren, heel veel luisteren. En communiceren, aandacht geven en door bepaalde tools die je aanreikt het beste uit de mens naar boven te halen. Coaching is ook het juiste begeleidingsteam samenstellen en omstandigheden creëren waardoor iemand het beste uit zichzelf kan halen.”

Welke tools reik je aan en kun je voorbeelden geven?

“De tool zit hem daarin dat de informatie die ik geef nuttig moet zijn en wel op het juiste moment. Neem bijvoorbeeld Raymond Sluiter. Het gevoelsaspect, de menselijke interactie, de beleving is voor hem heel belangrijk. Sjeng Schalken is iemand die meer op zichzelf is en zelf met oplossingen wil komen. Hem geef ik dan niet te veel informatie. Dat komt dan toch niet over”.

Wat is kenmerkend voor de coach Tjerk Bogtstra?

“Ik ga uit van de krachten van mensen. Ik probeer een individu niet mijn wil op te leggen, maar juist goed te luisteren hoe we samen een resultaat kunnen halen. En dat betekent dat ik niet altijd dezelfde aanpak kan hanteren. Het is voor mij kenmerkend dat ik met verschillende persoonlijkheden kan omgaan. Ook vind ik het belangrijk dat je altijd evalueert. Zowel op momenten dat het slecht gaat, maar ook zeker op momenten als het goed gaat. Dan realiseer je je ook waarom het goed gaat.”

Hoe ben jij ertoe gekomen om tenniscoach te worden?

“Ik heb een trainersopleiding gedaan bij de tennisbond maar daarmee word je nog niet een coach.
Het vak coach is denk ik moeilijk te leren. Je kunt een hoop theorie leren, maar uiteindelijk gaat het ook om gevoel. Ik denk dat je dat als mens wel mee moet nemen. Als tennisser was ik misschien wel te sociaal en dat aspect is juist goed voor een coach. Daarom vind ik het ook apart als mensen zeggen, dat is een goede voetballer geweest dus het zal wel een goede coach zijn. Dat zijn twee totaal verschillende vakken. Je brengt wel bepaalde kennis mee omdat je die ervaren hebt, maar die overdragen is totaal wat anders.”

Hoe ga je om met spelers die niet meer presteren?

“Eerst kijk ik waarom het niet meer gaat. Vaak is er een soort verzadiging. Zaak is om het plezier weer terug te krijgen. Plezier is de basis voor alles. Het is verleidelijk om te zeggen dat je harder moet trainen, maar misschien is het goed om minder te trainen. Vaak gebeurt dat door het doorbreken van vaste patronen. En dat moet je durven. Dat kan zijn door afstand te nemen, door een ander trainingsprogramma

28-31_a_interview Tjerk Bogtstra29 29 06-06-2007 11:35:54

op te stellen, een andere sparringpartner gebruiken en aandacht te geven aan andere dingen. Wat je ook doet, of je nu stratenmaker bent, violist of tennisser, de basis moet zijn dat je het leuk vindt. Het begint met plezier."

Wat geef je spelers mee?
"Ik geef spelers vaak mee dat ze zich moeten bezighouden met wat ze wel in de hand hebben en dat ze moeten uitgaan van hun kwaliteiten en niet van hun tekortkomingen."

Wat vind je zo fascinerend aan je vak coaching?
"Wat ik fascinerend vind, is dat als er resultaten geboekt worden, hoe de mensen daarvan genieten. Dat is zo mooi! Wie gaat er nu in het bedrijfsleven op de schouders naar huis. Of wie gaat er nu huilend naar huis. Zelfs dat is mooi. Wat er dan ook allemaal mag gebeuren in de wereld is dat op dat moment het belangrijkste wat er is."

Hoe ga je om met verlies en teleurstellingen van spelers?
"Dat is afhankelijk van de persoon. Er zijn mensen die moet je met rust laten en er zijn mensen die moet je direct opvangen. En het hangt af van de omstandigheden. Hoe verlies je? Verlies je omdat de tegenstander beter is? Of heb je het gevoel dat je voldoende kansen hebt gehad om die partij te winnen; dan is de teleurstelling veel groter. Ook dan is het dus weer belangrijk dat je de mens goed kent. Timing is heel belangrijk. Ik kan tegen iemand iets zeggen, maar is het op het verkeerde moment dan is dat een volstrekt verkeerde boodschap en is het op het goede moment dan is het een goede boodschap, terwijl ik hetzelfde zeg. Wat dat betreft is het individueel maatwerk."

Tennis komt over als een individuele sport. Maar de Davis Cup is in teamverband. Wat doe je aan teambuilding?
"Daar doe ik veel aan. Ik doe dat door enthousiasme over te brengen en plezier uit te stralen. Plezier en het delen van ervaringen, creëer ik onder andere door competities op te zoeken. Door spelletjes te doen waarin er resultaat gehaald kan worden. Ook is het belangrijk om dingen te doen zoals wij nu ook doen, om eens lekker te gaan eten. Met elkaar durven lachen, door bijvoorbeeld naar cabaret te gaan. Als je tien dagen bij elkaar bent nodig ik wel eens bijvoorbeeld een goochelaar uit. Het gaat erom dat je dingen met elkaar beleeft, dat je emoties deelt. Dat je met elkaar kunt lachen en dan kun je de volgende dag ook weer keihard met elkaar werken."

Je bent getrouwd en hebt een dochter van negen. Wat voor vader ben je en zit daar ook coaching in?
"Ik ben duidelijk en als ik streng word dan meen ik dat ook echt. Ik ben niet iemand die alleen maar vraagt naar de resultaten, maar ik vraag juist of ze het leuk heeft gehad. Dat is altijd mijn eerste vraag. Of ze het leuk heeft gehad en of ze heeft gelachen. Dat vind ik het belangrijkste. Ik wil gewoon dat ze gelukkig is. Ik motiveer mijn dochter om haar kwaliteiten te benutten en in wat ze leuk vindt. In die zin coach ik haar wel."

Plezier is de basis voor alles

Wat drijft je?
Kort en bondig antwoordt Tjerk: "Passie." En vervolgens: "Het delen van plezier en verdriet drijft me. Ik hecht ontzettend veel waarde aan vriendschappen waar ik emoties mee kan delen. Dingen delen met mensen,

28-31_a_interview Tjerk Bogtstra30 30 06-06-2007 11:36:07

successen delen met mensen. Mensen drijven mij. Wat is er nou mooier om prestaties te leveren die je van tevoren eigenlijk voor onmogelijk houdt?"

Stel er zou een nieuwe ministerspost zijn, minister van Coaching? Welke koers zou je gaan varen en wat zou je uitdragen?

"Mensen moeten beseffen dat je resultaat haalt met anderen. Iedereen is tegenwoordig zeer individualistisch bezig. Managers moeten beseffen dat ze de mensen daaronder keihard nodig hebben. Dat moet doorsijpelen, we moeten het met elkaar doen. Toon interesse en waardeer.
Dat kan door elkaar te enthousiasmeren, door te motiveren om resultaten te halen. Door mensen aan je te binden, door tijd te stoppen in mensen en niet door alleen te zeggen wat ze moeten doen. Ook is het belangrijk om te communiceren welke kant de organisatie op gaat en of de mensen daar achter staan. Praat met mensen en leg niet alleen maar op. Soms bel ik vanuit de auto personen op dat ze iets goed hebben gedaan. Dat is heel prettig voor mensen. Het wordt vaak vergeten in deze maatschappij. "In organisaties zie je vaak dat de maatstaf van geluk is door te kijken naar een ander. Hij doet het goed want hij maakt promotie, of hij is directeur dus die zal wel gelukkig zijn. Voor mij is dat geen maatstaf van geluk. Mensen zijn mooi om de passie die ze uitstralen en daarin ligt de kern van goede resultaten en succes".

Kun je iets vertellen over je jeugd?

"Tot mijn negentiende heb ik een zorgeloze jeugd gehad. Van kinds af aan heb ik altijd veel gesport. Naast school heb ik veel gevoetbald en getennist. Het was al snel duidelijk dat ik veel balgevoel had. Mijn jeugd stond in het teken van de sport. Zelfs zover dat ik in allerlei selecties zat en dat ons gezinsleven daarop werd afgestemd. Mijn ouders hebben dat altijd met veel enthousiasme ondersteund, vooral mijn moeder. Mijn vader was een hardwerkende man. Mijn moeder reisde met me mee en ik heb met haar een fantastische band opgebouwd. Alleen is zij overleden toen ik twintig was. En dat was het grootste dieptepunt uit mijn leven. Grootste hoogtepunt was de liefde die ik met haar had en de samenwerking, we waren maatjes. Na haar dood viel ik in een gat. Ik kreeg vervolgens de ziekte van Pfeiffer, kreeg twee keer een hernia. Ik kreeg allemaal fysieke klachten waarbij ik me af vroeg, hoe kan dit ineens?"

Geloof je daarin, dat als je niet lekker in je vel zit of problemen hebt dat zich dat lichamelijk uit?

"Jazeker, ik geloof er niet alleen in, maar het is zo. Problemen komen naar voren op zwakke plekken. Als je lekker in je vel zit dan is de kans op blessures ook minder groot".

Zijn er nog dingen die je de lezer mee wilt geven?

"Coaching is voor mij dat je je bezighoudt met de medemens. Dat je je inleeft, dat je interesse toont. Interesse en passie zijn voor mij *key words*. Het leven is te kort om geen plezier te maken. Plezier maken en keihard werken gaan hand in hand. En wees vooral jezelf en wees vooral niet te veel bezig met wat de omgeving van je vindt en denkt over jou. Ga je eigen gevoel achterna".

Coach Tjerk Bogtstra gebruikt geen diepgravende methodieken om mensen beter te laten presteren. Hij investeert in de mens. Dat doet hij door interesse te tonen, door aandacht te geven, door dingen te beleven en te laten ervaren. Door die elementen in te brengen ontstaat er een wisselwerking en een vertrouwensrelatie waardoor anderen het beste uit zichzelf halen. Daardoor presteren mensen bij hem optimaal. Hij praat vol overgave en met passie over coaching. En die overgave en passie moet je ervaren en voelen. Als tennisser zou ik in relatie met hem me volledig geven en het maximale resultaat willen halen, en dat juist door zijn mensgerichte manier van coachen.

Mensen zijn mooi om de passie die ze uitstralen en daarin ligt de kern van goede resultaten en succes

28-31_a_interview Tjerk Bogtstra31 31 06-06-2007 11:36:27